

پنج تن
عليهم السلام

زندگانی امامیر المؤمنین
علیهم السلام
www.ketab.ir

سیدهاشم رسولی محلاتی

چاپ چهارم تابستم: ۳۰۵۰۰ نسخه

سر شناسه: رسولي، سیدهاشم، ۱۳۰۸ - ۱۳۹۸.
عنوان و نام پدیدآور: زندگانی امیرالمؤمنین (ع) / سیدهاشم رسولي محلاتی.
وضعیت ویراست: ویراست ۲.
مشخصات نشر: تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۷۴۴ ص.
فروست: پنج تن علیهما السلام.
شابک: دوره: ۹-۴۰۵-۹۶۴-۴۷۶-۹۷۸-۳۹۷-۷: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۶-۴۰۵-۹
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
موضوع: علی بن ابی‌طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- سرگذشتنامه
موضوع: Biography--Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661
شناسه افزوده: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
Islamic Culture Broadcasting Institute
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ / ۹۵۹ / ۲۳۷
رده‌بندی دیوبی: ۲۹۷/۹۵۱
شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۲۶۰۳۰

www.ketab.ir

زندگانی امیرالمؤمنین (ع)

(ویراست جدید)

تألیف: سیدهاشم رسولي محلاتی

چاپ بیست و یکم: ۱۴۰۳

این کتاب در ۱۰۰ نسخه در چاپ هوران، لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۶-۳۹۷-۷ / شابک دوره: ۹-۴۰۵-۹۶۴-۴۷۶-۹۷۸

دفتر مرکزی: ضلع جنوبی خیابان کریم‌خان، بین خیابان ایرانشهر و ماهشهر، ساختمان زیتون، پلاک ۱۴۶

تلفن: ۸۸۴۹۰۱۵۴ - ۸۸۴۹۰۴۹۸ کد پستی: ۱۵۸۴۷۸۳۹۳۹

نشانی الکترونیک: www.daftarnashr.org • پست الکترونیک: print@daftarnashr.org

---

مدیریت پخش و توزیع: خیابان وحدت اسلامی، بعد از بیمارستان رازی، کوچه خندان، تیش کوچه رضایی، پلاک ۶۶

تلفن: ۳۳۱۱۲۱۰۰ - ۵۵۹۸۲۳۵۳

فروشگاه‌ها و مراکز پخش:

فروشگاه کتاب زیتون: ضلع جنوبی خیابان کریم‌خان، بین خیابان ایرانشهر و ماهشهر، پلاک ۱۴۴

تلفن: ۹۱۰۷۰۸۸۷

فروشگاه مشهد: تلفن: ۲-۳۲۲۱۴۸۳۱ - ۵۱

خواهشمند است نظرات خود را درباره این کتاب با ذکر نام آن به شماره ۰۹۱۰۹۱۲۱۷۳۲ پیامک کنید.

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

- ۱۷ ..... خلاصه‌ای از زندگی نامه مؤلف
- ۱۹ ..... **فصل اول: نسب امیرالمؤمنین (ع)**
- ۲۱ ..... تذکر یک مطلب
- ۲۲ ..... مادر آن حضرت
- ۲۳ ..... ایمان فاطمه بنت اسد
- ۲۴ ..... حدیثی درباره ازدواج ابوطالب و فاطمه
- ۲۴ ..... حدیثی از فاطمه درباره رسول خدا (ص)
- ۲۶ ..... وفات فاطمه
- ۲۹ ..... فرزندان ابوطالب و فاطمه
- ۳۱ ..... **فصل دوم: ولادت امیرالمؤمنین (ع)**
- ۳۱ ..... تاریخ ولادت
- ۳۲ ..... پیشگویی ابوطالب درباره ولادت این مولود
- ۳۲ ..... مولود کعبه
- ۳۷ ..... نامگذاری
- ۴۰ ..... پیغمبر (ص) و علی (ع) از یک نور خلق شده‌اند
- ۴۱ ..... پیغمبر (ص) و علی (ع) از یک شجره آفریده شده‌اند
- ۴۵ ..... **فصل سوم: از ولادت تا هجرت**
- ۴۵ ..... علی (ع) در دامان پیغمبر (ص) تربیت شد
- ۴۷ ..... شدت علاقه پیغمبر (ص) به علی (ع)
- ۵۲ ..... نخستین مردی که به رسول خدا (ص) ایمان آورد علی (ع) بود

- ۵۹ ..... علی علیه السلام در آن روز چند سال داشت؟
- ۶۳ ..... علی علیه السلام پیوسته با رسول خدا صلی الله علیه و آله بود
- ۶۶ ..... حدیث یوم الدار .....
- ۷۱ ..... لیلة المیت .....
- ۷۱ ..... علی علیه السلام در بستر پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله می خوابد .....
- ۷۷ ..... علی علیه السلام به همراه فواطم به مدینه هجرت کرد .....
- ۷۸ ..... سخنی جالب و از شجاعت علی علیه السلام .....
- ۸۰ ..... حرکت رسول خدا صلی الله علیه و آله به سوی مدینه و توقف آن حضرت در محله قباء .....
- ۸۱ ..... یک فضیلت دیگر از علی علیه السلام .....
- ۸۳ ..... **فصل چهارم: از هجرت تا رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله** .....
- ۸۴ ..... بنای مسجد مدینه و فضیلتی از علی علیه السلام .....
- ۸۵ ..... برادری رسول خدا صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام و پیمان اخوت .....
- ۸۶ ..... توضیحی درباره این داستان .....
- ۸۷ ..... علی علیه السلام در جنگ بدر .....
- ۹۲ ..... اگر علی علیه السلام نبود کفو و همسری برای فاطمه علیها السلام یافت نمی شد .....
- ۹۴ ..... سال سوم هجرت و فداکاری و شجاعت علی علیه السلام در جنگ .....
- ۱۰۳ ..... غزوه بنی النضیر .....
- ۱۰۵ ..... غزوه خندق و ضربتی که از عبادت جن و انس برتر بود .....
- ۱۰۸ ..... گفتاری از یکی از علمای اهل سنت .....
- ۱۱۱ ..... صلح حدیبیه و چند فضیلت دیگر .....
- ۱۱۴ ..... خاصف النعل .....
- ۱۱۴ ..... جنگ خیبر و فضیلت های دیگر .....
- ۱۱۹ ..... داستان ردّ شمس .....
- ۱۲۲ ..... سریه ذات السلاسل .....
- ۱۲۵ ..... فتح مکه و چند فضیلت بزرگ .....
- ۱۲۵ ..... ۱. تدبیری که علی علیه السلام درباره ابوسفیان انجام داد .....
- ۱۲۵ ..... ابوسفیان به مدینه می آید .....
- ۱۲۹ ..... ۲. کشف نامه حاطب بن ابی بلتعنه .....
- ۱۳۱ ..... ۳. داستان شکستن بت ها .....

۱۳۴	جنایتی که خالد بن ولید انجام داد و علی <small>علیه السلام</small> مأمور به جبران آن گردید
۱۳۶	سخنی با برادران اهل سنت
۱۳۷	در جنگ حنین
۱۳۸	چند فضیلت از علی <small>علیه السلام</small>
۱۴۵	خبری از آینده و فضیلتی از علی <small>علیه السلام</small>
۱۴۶	سخن خصوصی خدا با علی <small>علیه السلام</small>
۱۴۸	جنگ تبوک و حدیث منزلت
۱۵۱	داستان مباحله و فضیلت بزرگ دیگری برای علی <small>علیه السلام</small>
۱۵۵	ابلاغ آیات برائت و فضیلت بزرگی دیگر
۱۵۷	حدیث شریک کردن علی <small>علیه السلام</small> در قربانی حج توسط رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> در حجة الوداع
۱۶۰	مراجعت رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> از حجة الوداع و داستان غدیر خم
۱۶۵	آخرین ساعات عمر رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> و مقام علی <small>علیه السلام</small>
۱۷۱	فصل پنجم: رهبری و ولایت
۱۷۳	یک استدلال جالب
۱۷۴	چرا مردم نمی‌توانند برای خود رهبر دینی تعیین کنند
۱۷۸	دلیل قرآنی
۱۷۹	درباره شرط عصمت
۱۸۰	درباره اعلی‌ت
۱۸۷	داستان سقیفه بنی ساعده
۱۹۹	نقد و بررسی این داستان
۲۰۶	دنباله ماجرا
۲۰۷	سخنان امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> درباره این ماجراها
۲۱۲	واکنش اهل سنت
۲۲۰	ادامه ماجرای سقیفه
۲۲۱	نخستین بازتاب
۲۲۳	ابوسفیان ریاست‌طلب و فتنه‌انگیز و فتنه‌انگیزان دیگر
۲۲۴	نظر یکی از نویسندگان معاصر
۲۲۷	سلمان، ابوذر و مقداد
۲۲۸	پاسخ یک پرسش
۲۲۹	دوازده نفری که با ابوبکر احتجاج کردند

۲۳۵	..... کار جمع آوری قرآن
۲۳۸	..... علی <small>علیه السلام</small> از ارشاد و هدایت مردم دریغ نمی کرد
۲۳۹	..... ۱. زمان ابوبکر
۲۴۳	..... ۲. زمان عمر
۲۵۶	..... این چند داستان را هم بشنوید
۲۵۸	..... عدالت عمر
۲۶۰	..... ۳. زمان عثمان
۲۶۶	..... انتخاب خلیفه دوم
۲۶۸	..... کیفیت انتخاب
۲۷۲	..... انتخاب خلیفه سوم
۲۷۴	..... دنباله داستان و کیفیت انتخاب عثمان
۲۷۶	..... حدیث مناشده
۲۸۱	..... اظهار عقیده یکی از نویسندگان شورای درباره ترکیب شورا
۲۸۴	..... بزرگترین مصیبت
۲۸۷	..... مقدمات قتل عثمان فراهم می گردد
۲۹۱	..... مخالفت با عثمان شدت گرفت
۲۹۲	..... عایشه، طلحه و زبیر هم به مخالفین پیوستند
۲۹۴	..... طلحه بن عبیدالله
۲۹۶	..... زبیر
۲۹۸	..... کار مخالفان با عثمان بالا گرفت
۲۹۸	..... قیام و خروج مسلمانان انقلابی از شهرهای مصر و عراق به سوی مدینه
۳۰۰	..... بازگشت مصریان و محاصره مجدد خانه عثمان
۳۰۲	..... علی <small>علیه السلام</small> برای عثمان آب می فرستد
۳۰۲	..... نامه عثمان به اهالی شهرهای دیگر و کمک خواهی از آنها
۳۰۴	..... داستان قتل عثمان
۳۰۶	..... چند تذکر و پرسش
۳۱۱	..... فصل ششم: دوران حکومت امام <small>علیه السلام</small>
۳۱۲	..... بیعت با امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small>
۳۱۵	..... داستان بیعت و تاریخ آن

۳۱۶	تاریخ بیعت مردم با امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> .....
۳۱۷	و اینک قسمتی از آن خطبه .....
۳۱۹	مخالفت‌ها شروع می‌شود .....
۳۲۱	احتجاج امام <small>علیه السلام</small> با طلحه و زبیر .....
۳۲۳	نامه معاویه به زبیر .....
۳۲۳	طلحه و زبیر تقاضای حکومت بصره و کوفه را می‌کنند .....
۳۲۴	بازگشت عایشه به مکه و تظاهر به خونخواهی عثمان .....
۳۲۶	علت مخالفت عایشه با علی <small>علیه السلام</small> .....
۳۳۰	احتجاج ام سلمه با عایشه .....
۳۳۳	یک داوری بجا و یک عذر ناتمام .....
۳۳۵	دورنمایی از چهار ماه حکومت عدل .....
۳۳۶	۱. عزل زمامداران و استانداران .....
۳۳۶	۲. بازگرداندن اموال غارت شده به بیت‌المال .....
۳۴۱	۳. تقسیم عادلانه و سیاست حضرت .....
۳۴۴	۴. برابری و آزادی .....
۳۴۴	۵. نظارت دقیق و سختگیری در کار فرمانداران .....
۳۴۷	۶. صراحت و قاطعیت .....
۳۴۹	حرکت عایشه، طلحه و زبیر به سوی بصره .....
۳۵۰	سگ‌های حوآب عایشه را متنبه می‌کنند! .....
۳۵۱	امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> سهل بن حنیف را در مدینه به جای خود می‌گمارد .....
۳۵۳	ورود امام <small>علیه السلام</small> به ربذه و ذی‌قار و فرستادن نامه برای ابوموسی‌الی کوفه و مردم کوفه .....
۳۵۵	آمدن عدی بن حاتم و جمعی از قبیله طی .....
۳۵۶	یک خبر غیبی و آمدن اویس قرنی .....
۳۵۷	قیمت این کفش چقدر است؟ .....
۳۵۸	باز هم از عایشه بشنوید .....
۳۵۹	پیمان‌شکنان در بصره .....
۳۶۱	نامه امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به عثمان بن حنیف .....
۳۶۳	عهدشکنی طلحه و زبیر و جنایات هولناکشان در بصره .....
۳۶۵	قیام حکیم بن جبلة به دفاع از عثمان بن حنیف .....
۳۶۵	اختلاف طلحه و زبیر درباره امامت نماز و رهبری .....

۳۶۷	.....	فصل هفتم: جنگ جمل
۳۶۷	.....	تلاقی دو لشکر در حوالی بصره
۳۷۱	.....	صف آرای دو لشکر
۳۷۲	.....	کیست که این قرآن را بگیرد
۳۷۳	.....	آمادگی جنگی
۳۷۴	.....	علی <small>علیه السلام</small> از آینده خبر می دهد
۳۷۶	.....	کشته شدن زبیر به دست مردی به نام ابن جرموز
۳۷۷	.....	شروع جنگ و دستور امام <small>علیه السلام</small>
۳۷۸	.....	کشته شدن طلحه بن عبیدالله با تیر مروان بن حکم
۳۷۹	.....	نمونه هایی از شجاعت بی نظیر علی <small>علیه السلام</small> در جنگ جمل
۳۸۱	.....	یکه تازان جنگ جمل
۳۸۶	.....	جنگ چند روز طول کشید و چه وقت به پایان رسید
۳۹۱	.....	سرنوشت عایشه پس از شهادت
۳۹۳	.....	ضایعات و تلفات جنگ جمل
۳۹۵	.....	دو حدیث از بخاری
۳۹۶	.....	دستور رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> به علی <small>علیه السلام</small> در جنگ با پیمان
۳۹۹	.....	و این هم از اخبار غیبیه رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> بود
۴۰۲	.....	جنگ با علی <small>علیه السلام</small> جنگ با رسول خدا <small>صلی الله علیه و آله</small> است
۴۰۵	.....	فصل هشتم: پایان جنگ جمل تا آغاز جنگ صفین
۴۰۵	.....	سخنان امام <small>علیه السلام</small> با مردم بصره پس از جنگ و مذمت آن ها
۴۰۶	.....	خبری از آینده
۴۰۷	.....	یک حدیث جالب
۴۰۸	.....	تقسیم بیت المال
۴۰۹	.....	سخنرانی امام <small>علیه السلام</small> برای مردم بصره و نامه آن حضرت به اهل کوفه
۴۱۱	.....	حرکت امام <small>علیه السلام</small> به سوی کوفه
۴۱۲	.....	پیک امام <small>علیه السلام</small> به سوی استانداران
۴۱۲	.....	پیک امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به سوی معاویه
۴۱۳	.....	نامه معاویه به عمرو بن عاص و کمک خواهی از وی
۴۱۵	.....	ورود عمرو عاص به شام

۴۱۶.....	دلیلی بر بی‌عقیدگی عمرو عاص و معاویه به روز جزا از زبان اهل سنت
۴۱۷.....	این را هم بشنوید.....
۴۱۷.....	نامه امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به عمرو عاص.....
۴۱۸.....	مخالفت معاویه با امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> و آماده شدن برای جنگ.....
۴۱۹.....	بازگشت بی‌نتیجه جریر بن عبدالله به کوفه.....
۴۲۱.....	علت عدم موافقت امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> با حکومت معاویه در شام و ...
۴۲۷.....	سرنوشت جریر بن عبدالله.....
۴۲۸.....	نامه امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به معاویه.....
۴۲۹.....	نامه‌نگاری معاویه به چند تن از سرشناسان حجاز.....
۴۳۱.....	نامه نگاری علی <small>علیه السلام</small> به استانداران و عمال خود.....
۴۳۴.....	بحثی پیرامون نامه‌های رد و بدل شده میان امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> و معاویه.....
۴۳۹.....	فرستادن گروه‌های لشکری در لباس حاجیان به مکه توسط معاویه.....
۴۴۱.....	دعوت امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> برای جنگ با معاویه و نظرخواهی از آنان.....
۴۴۵.....	آغاز کارشکنی منافقان و سست شدن و پاسخ امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> .....
۴۵۰.....	سخنرانی امام <small>علیه السلام</small> هنگام حرکت به سوی جنگ با معاویه.....
۴۵۵.....	فصل نهم: جنگ صفین .....
۴۵۵.....	دستور حرکت لشکر به سوی نخيله.....
۴۵۶.....	امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> لشکریان را به رفتارهای انسانی و... سفارش می‌کند.....
۴۵۶.....	حرکت از نخيله به سوی صفین.....
۴۵۷.....	سخنان علی <small>علیه السلام</small> در هنگام عبور از مدائن و دیدن آثار کسری (شاه ایران).....
۴۵۸.....	رسیدن امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به کربلا و اخبار غیبی از شهادت اباعبدالله الحسین <small>علیه السلام</small> .....
۴۶۰.....	تشنگی لشکریان و معجزه‌ای در این باب و داستان راهب.....
۴۶۳.....	مأموریت معقل بن قیس و آمدن علی <small>علیه السلام</small> به رقه.....
۴۶۴.....	نامه امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به معاویه.....
۴۶۶.....	تلاقی طلیعه دو لشکر حق و باطل.....
۴۶۷.....	مالک اشتر مأمور می‌شود تا خود را به طلیعه لشکر برساند.....
۴۶۸.....	ورود امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به صفین و بستن آب از سوی لشکر معاویه.....
۴۷۱.....	خودداری امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> از اقدام به آغاز جنگ و اعتراض یاران.....
۴۷۲.....	رفت‌وآمد قاریان قرآن میان دو لشکر برای جلوگیری از جنگ.....
۴۷۳.....	نیرنگ تازه معاویه نیرنگ‌باز.....

- فرارسیدن محرم و آتش‌بس موقت ۴۷۵
- پایان آتش‌بس و شروع مجدد جنگ ۴۷۷
- سخنی از امیرالمؤمنین علیه السلام و عمار بن یاسر درباره معاویه و کفر او ۴۷۸
- الحاق جمعی از لشکریان معاویه به لشکر عراق ۴۸۰
- آماده شدن دو لشکر برای حمله عمومی و سخنرانی امیرالمؤمنین علیه السلام ۴۸۰
- شب و روز حمله و سخنرانی امام علیه السلام و یاران باوفای آن حضرت ۴۸۲
- آغاز حمله و به خاک و خون افتادن مردان بزرگ جنگ ۴۸۵
- رسیدن مردی از لشکریان امیرالمؤمنین علیه السلام به سراپرده معاویه ۴۸۸
- یک داستان شنیدنی دیگر ۴۸۸
- کشته شدن غلام معاویه به دست امیرالمؤمنین علیه السلام و ۴۸۹
- رسوایی عمرو عاص و بسر بن اریطه ۴۹۰
- شهادت عمار بن یاسر ۴۹۲
- شربت از شیر، آخرین تولد عمار از زندگی دنیوی ۴۹۶
- داستان شهادت عمار ۴۹۷
- شهادت دیگری از یاران امیرالمؤمنین علیه السلام ۵۰۰
- یک داستان جالب ۵۰۷
- امیر مؤمنان علیه السلام بر سر جنازه هاشم بن عتبہ ۵۰۴
- روزهای آخر جنگ و «لیلة الهریر» و بحثی اجمالی از جنگ صفین ۵۰۹
- نیرنگی که بزرگ‌ترین فاجعه را به بار آورد و مسیر تاریخ را تغییر داد ۵۱۴
- قرآن‌ها بر سر نیزه‌ها می‌رود ۵۱۵
- خیانت اشعث بن قیس ۵۱۵
- اختلاف در لشکر عراق، فاجعه‌ای که مقدس‌مآب‌ها آفریدند ۵۱۷
- آه جانسوز امام علیه السلام و ناله مظلومانه آن حضرت ۵۱۸
- مؤمنان واقعی و مسلمانان حقیقی مالک اشتر، عمرو بن حمق و دیگران ۵۲۲
- مالک اشتر ۵۲۶
- دستور بده مالک برگردد و گرنه تو را می‌کشیم ۵۲۷
- عمرو بن حمق خزاعی ۵۳۱
- کردوس بن هانی ۵۳۱
- سلیمان بن صرد خزاعی ۵۳۱
- حنین بن منذر ۵۳۲

- اشعث بن قیس منافق، معرکه گردان صحنه می شود ۵۳۰
باز هم دخالت اشعث منافق، فاجعه به بار می آورد ۵۳۰
ابوموسی را بر امیرالمؤمنین علیه السلام تحمیل کردند ۵۳۲

فصل دهم: بازی حکمیت ۵۳۵

- بازی حکمیت ۵۳۵
سرآغاز توافقتنامه، یادآور صلح حدیبیه و خبر غیبی رسول خدا صلی الله علیه و آله ۵۳۶
اسلام عمرو و عاص و معاویه از نظر امام علیه السلام ۵۳۷
امیرالمؤمنین علیه السلام کار تنظیم توافقتنامه را به خودشان واگذار کرد ۵۳۸
عبدالله بن عباس را هم نپذیرفتند ۵۴۰
و اما متن توافقتنامه ۵۴۱
پشیمانی سودی نداشت ۵۴۳
سرنوشت اسیران ۵۴۴
بازگشت امیرالمؤمنین علیه السلام از حنین و رفتن به دومة الجندل ۵۴۵
فرارسیدن زمان حکمیت و هشدار امام ابوموسی به او ۵۴۵
دنباله این ماجرای غم‌انگیز و فریب خوردن معاویه از عمرو عاص ۵۴۸
یک داوری کوتاه و بحث مختصر تحلیلی درباره حکمیت ۵۵۲
سخنی از ابن ابی‌الحدید درباره کفر معاویه و دیگران ۵۵۵
ضایعات و تلفات جنگ صفین ۵۵۷

فصل یازدهم: مارقین خوارج و جنگ نهروان ۵۵۹

- رسول خدا صلی الله علیه و آله از آینده زیانبار و بی‌دینی خوارج خبر می دهد ۵۵۹
گفتاری از ابن ابی‌الحدید ۵۶۲
آغاز کار خوارج ۵۶۵
باز هم از اشعث بن قیس فتنه‌گر و منافق بشنوید ۵۶۷
جنایت‌های خوارج در همان مدت کوتاه ۵۶۹
حرکت امیرالمؤمنین علیه السلام برای جنگ با خوارج و داستان منجم ۵۷۱
دعای امام علیه السلام هنگام حرکت برای جنگ با خوارج ۵۷۳
خبری از آینده خوارج از زبان امام علیه السلام ۵۷۳
پرچم امان ابی‌ایوب انصاری ۵۷۵
آغاز جنگ ۵۷۶

- یک خبر غیبی و بحث کوتاهی درباره علم غیب ۵۷۷
- زنده ماندن تنها نه نفر از خوارج ۵۸۰
- پایان جنگ و پرسش امام علیه السلام از سرنوشت حرقوص ۵۸۱
- فصل دوازدهم: جنایات معاویه پس از جنگ صفین و نهروان** ۵۸۵
- تضعیف نیروهای امام علیه السلام بر اثر جنگ با ناکثین، قاسطین و مارقین ۵۸۵
- بازگشت امام علیه السلام به کوفه ۵۸۷
- معاویه به فکر گرفتن مصر و توسعه حکومت ظالمانه خود و ۵۸۹
- وضع حکومت مصر در آن روز ۵۹۰
- معاویه قیس بن سعد حاکم مصر را به همکاری با خود فرامی خواند ۵۹۰
- حکومت محمد بن ابی بکر در مصر ۵۹۳
- فضیلت کشی، جنایتی دیگر از معاویه ۵۹۶
- ادامه کار محمد بن ابی بکر ۵۹۷
- امیرالمؤمنین علیه السلام برای جبران کار محمد بن ابی بکر مالک اشتر را به سوی مصر می فرستد ۵۹۸
- معاویه نقشه قتل مالک اشتر را طرح می زند ۵۹۹
- تأسف امیرالمؤمنین علیه السلام از مرگ مالک ۶۰۰
- نگرانی و دلگیری محمد بن ابی بکر از عزل خود ۶۰۴
- دعوت معاویه از یاران خود برای مشورت در مورد مصر ۶۰۵
- معاویه عمرو و عاص را با لشکری مجهز برای تصرف مصر می فرستد ۶۰۶
- شهادت محمد بن ابی بکر ۶۰۶
- از جنایتکاران جز این هم نمی توان انتظار داشت ۶۰۷
- چند حدیث در فضیلت محمد بن ابی بکر ۶۰۸
- مردم بی وفا و سست عنصر کوفه ۶۰۹
- پایان کار عمرو بن عاص و مرگ او ۶۱۱
- معاویه در پی توطئه گرفتن مصر، ابن حنظل را به بصره می فرستد ۶۱۲
- آشوبگران فرستاده امام علیه السلام را نیز به قتل رساندند ۶۱۴
- معاویه به وسیله ایادی خود به غارت و کشتار مردم بی گناه می پردازد ۶۱۵
- معاویه به همین منظور سفیان بن عوف را به هیت و انبار می فرستد ۶۱۶
- خبر جنایتها و غارتگریها، امام علیه السلام را در اندوه سختی فرو برد ۶۱۸
- فرستاده دیگر معاویه، واقصه و شهرهای دیگر را غارت می کند ۶۲۲
- معاویه بسر بن ارطاة را مأمور قتل و غارت مردم یمن و حجاز کرد ۶۲۳

۶۲۵.....	در مدینه.....
۶۲۵.....	در مکه.....
۶۲۵.....	در طائف.....
۶۲۶.....	در نجران.....
۶۲۶.....	در أرحب.....
۶۲۶.....	در صنعاء.....
۶۲۸.....	هر کس با عثمان مخالف بود گردنش را می زد.....
۶۲۸.....	دستور امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> به فرستاده خود.....
۶۳۰.....	سی هزار کشته و.....

فصل سیزدهم: شهادت..... ۶۳۱

۶۳۲.....	امام <small>علیه السلام</small> مرگ خود را از خدا می خواهد.....
۶۳۳.....	سلونی قبل أن تفقدوا.....
۶۳۷.....	و اما داستان شهادت.....
۶۳۸.....	دنباله داستان طبق روایت مفید <small>علیه السلام</small> .....
۶۴۴.....	چند تذکر.....
۶۴۶.....	شرکت معاویه در قتل امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> .....
۶۴۹.....	امام <small>علیه السلام</small> قاتل خود را می شناخت.....
۶۵۱.....	قاتل آن بزرگوار شقی ترین مردم بود.....
۶۵۵.....	شب نوزدهم چگونه گذشت؟.....
۶۵۷.....	فرمایش علی <small>علیه السلام</small> درباره مرغابیان.....
۶۵۸.....	«تهدمت و الله ارکان الهدی».....
۶۵۸.....	گفتار طیب کوفه.....
۶۵۹.....	وصیت نامه امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small> .....
۶۶۲.....	سفارش امیرالمؤمنین درباره قاتلش.....
۶۶۳.....	دعای امام <small>علیه السلام</small> به اجابت رسید.....
۶۶۵.....	یک وصیت آموزنده از امیرالمؤمنین.....
۶۶۶.....	وصایای جالب دیگر.....
۶۶۹.....	و اما وصیت های دیگر آن حضرت درباره دفن و ماجراهای دیگر.....
۶۷۰.....	شهادت و تاریخ آن و آشکار شدن محل دفن.....
۶۷۱.....	وصیت آن بزرگوار درباره محل دفن و کیفیت آن.....

۶۷۳	روایتی در مورد ظاهر شدن قبر امام <small>علیه السلام</small> در زمان هارون الرشید
۶۷۴	گفتار صدوق <small>علیه السلام</small> در امالی درباره شهادت آن بزرگوار
۶۷۵	سخنرانی امام حسن <small>علیه السلام</small> در روز شهادت آن بزرگوار
۶۷۶	قبرهای متعددی که حفر شد
۶۷۶	افرادی که در تشییع جنازه امام <small>علیه السلام</small> شرکت داشتند
۶۷۷	فصل چهاردهم: فرزندان امیر مؤمنان <small>علیه السلام</small>
۶۷۸	حضرت ابوالفضل عباس <small>علیه السلام</small>
۶۷۹	شمه‌ای از فضایل آن بزرگوار
۶۸۲	یک داستان شنیدنی
۶۸۳	از زبان امام سجاد <small>علیه السلام</small>
۶۸۳	و از زبان امام صادق <small>علیه السلام</small> در زیارت‌نامه آن حضرت بشنوید
۶۸۵	در زیارت ناحیه مقدسه
۶۸۵	گفتاری از یکی از نویسندگان
۶۹۱	فرزندان ابوالفضل <small>علیه السلام</small>
۶۹۲	محمد بن حنفیه
۶۹۳	داستان خوله مادر محمد بن حنفیه
۶۹۵	و اما درباره خود محمد حنفیه
۶۹۹	گفتار علما درباره محمد حنفیه
۷۰۲	ولی با همه این احوال
۷۰۲	گفت‌وگوی محمد حنفیه با امام حسین <small>علیه السلام</small> و وصیت امام علی <small>علیه السلام</small> به وی
۷۰۵	شجاعت محمد بن حنفیه
۷۰۶	بحثی درباره کیسانیه و مذهب ایشان
۷۰۹	درباره سید حمیری
۷۱۲	تاریخ ولادت و وفات محمد بن حنفیه
۷۱۳	فرزندان دیگر امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small>
۷۱۵	منابع و مأخذ
۷۱۹	نمایه

خلاصه‌ای از زندگی نامه مؤلف

آیت‌الله سید هاشم رسولی محلّاتی در شب بیست‌وهشتم رمضان سال ۱۳۴۸ هجری قمری در شهرستان محلّات چشم‌گشاید جهان‌گشودند. دوران کودکی و تحصیلات ابتدایی را در همان شهر گذراندند و پس از آن همواره به ایشان که از علمای محلّات بودند به قم رفتند و در مدرسه باقریه که تحت نظر مرحوم برفعی تهرانی بود، ادامه تحصیل دادند و به تشویق پدرشان به تحصیل علوم دینی مشغول شدند.

ایشان بسیاری از دروس خارج را نزد استادان برجسته‌ای چون حضرت آیت‌الله شهید صدوقی، حجت‌الاسلام حاج شیخ اسدالله نوراللّهی اصفهانی، علامه آیت‌الله مطهری و آیت‌الله مدرس و درس خارج اصول و فقه را در محضر حضرت امام خمینی ره فراگرفتند و تا سالی که امام به ترکیه تبعید شدند، در تمامی جلسات درس فقه و اصول ایشان حضور داشتند.

ایشان از همان سال‌های نخست تحصیل، علاقه وافری به مطالعه حدیث و تفسیر و تاریخ داشتند و پیوسته در حاشیه درس‌های صرف و نحو و فقه و اصول و سایر درس‌ها، در اوقات فراغت به مطالعه کتاب‌های تاریخی و تفاسیر شیعه و سنی و احادیث اهل بیت علیهم‌السلام می‌پرداختند. آثار قلمی و تألیفات استاد بیش از چهل عنوان است که می‌توان به سه قسمت عمده تقسیم کرد:

قسمت اول: تصحیح و تعلیق و پاورقی کتاب‌ها و متون شامل:

تفسیر مجمع البیان، تألیف علامه طبرسی؛ تفسیر نور الثقلین، تألیف شیخ عبدالعلی حویزی؛ تفسیر عیاشی؛ دارالسلام حاجی نوری؛ مناقب ابن شهر آشوب؛ کشف الغمّه مرحوم علی بن عیسی اربلی؛ مرآة العقول مرحوم علامه مجلسی؛ اثبات الهداة شیخ حرّ عاملی؛ ایقاظ الهجعه فی اثبات الرجعه، تألیف شیخ حرّ عاملی؛ نفقات ثلاثه مرحوم آیت‌الله حاج شیخ اسماعیل محلّاتی؛ مقتضب الاثر فی النص علی الائمة الاثنی عشر؛ گلچین حکمت، برگزیده‌ای از کتاب روضه بحار الانوار؛ راهنمای بهشت.

قسمت دوم، ترجمه‌ها شامل:

ترجمه روضه کافی مرحوم کلینی؛ ترجمه ارشاد مفید؛ ترجمه تفسیر مجمع البیان؛ ترجمه سوره مبارکه انعام؛ ترجمه صحیفه علویه؛ ترجمه الانصاف فی النص علی الائمه الاثنی عشر من الاشراف؛ ترجمه مقاتل الطالبیین؛ ترجمه سیره ابن هشام؛ ترجمه و تفسیر مختصر قرآن کریم؛ ترجمه مفاتیح الجنان؛ ترجمه غررالحکم و درر الکلم.

قسمت سوم، تألیفات شامل:

کیفر گناه؛ مبارزه با گناه؛ تاریخ انبیا؛ تاریخ زندگانی حضرت محمد صلی الله علیه و آله؛ تاریخ زندگانی حضرت فاطمه علیها السلام و دختران آن حضرت؛ تاریخ تحلیلی اسلام؛ تاریخ زندگانی امیرالمؤمنین علی علیه السلام؛ تاریخ زندگانی امام حسن علیه السلام؛ جنبه‌های اخلاقی و سیره عملی حضرت رضا علیه السلام؛ شرح تألیفات شیخ طوسی؛ و شروح آن‌ها؛ زندگانی امام حسین علیه السلام؛ خلاصه‌ای از تاریخ اسلام؛ چهل حدیث؛ نگاهی کوتاه به زندگانی حضرت زینب علیها السلام؛ شرح زیارت امین‌الله؛ پرتوی از فضایل امیرالمؤمنین علیه السلام؛ وصایا الرسول صلی الله علیه و آله و الائمه علیهم السلام؛ احسن القصص.

***

دفتر نشر فرهنگ اسلامی که از دیرباز، افتخار چاپ بسیاری از ترجمه‌ها و تألیفات ایشان را داشته، اینک باز در اقدامی جدید، به چاپ پنج اثر مهم از این اندیشمند توانا با ویراست و طراحی و حروفچینی جدید مبادرت ورزیده است.

این پنج اثر که حاصل مطالعات و بررسی‌های دقیق ایشان در مورد پنج تن آل عباست، نشان از عشق و علاقه، و نیز همت و تلاش محقق است که سالیان عمرش را در این راه صرف کرده است.

دفتر نشر فرهنگ اسلامی، با قدردانی از زحمات چندین و چند ساله ایشان بر این باور است که چاپ این پنج اثر در کنار هم محسناتی را با خود به همراه خواهد داشت: اولاً؛ باعث سهولت در دستیابی خوانندگان به این مجموعه می‌شود.

ثانیاً؛ توجه خوانندگان گرامی را به طور یکجا در مورد پنج تن علیهم السلام برمی‌انگیزد.

و ثالثاً این مجموعه را به لحاظ شکل و صورت، از موقعیتی خاص برخوردار می‌سازد. این دفتر، امیدوار است در راستای به ثمر رسیدن اهداف استاد که چیزی جز رشد و توسعه فرهنگ اسلامی نیست، قدمی کوچک برداشته باشد.